

Dokumentation for internationale prissammenligninger

Datagrundlag

Kilde / årstal:

Prissammenligningerne er baseret på Eurostats købekraftspariteter offentliggjort i "Purchasing power parities and related economic indicators". En købekraftsparitet er prisen på en varekurv af sammenlignelige varer og tjenesteydelser i forskellige lande. Eurostats prisindeks indeholder 233 grupper af varer og tjenesteydelser og seks grupper af investeringsgoder. Der er anvendt oplysninger for perioden 2000 til 2002. Prisindeksene for 2002 er foreløbige tal. De priser, som er præsenteret i redegørelsen, er to års glidende gennemsnit.

De indsamlede priser for mælk, smør og yoghurt er fra 2002 og stammer fra et samarbejde mellem konkurrencemyndighederne i Sverige, Tyskland, Holland, UK og Danmark. Prisen på elektricitet, autodiesel og fyringsgasolie stammer fra publikationen "Energy, prices and taxes quarterly statistics 2002" udgivet af OECD. Tidligere har styrelsen selv indsamlet priser på autoreservedele og post. Det mere detaljerede prisgrundlag i år, gør det i midlertidig ikke nødvendigt fortsat at indsamle disse priser. Da de pågældende priser fra Eurostat stemmer overens med de priser styrelsen tidligere selv indsamlet.

Der er brugt afgiftsoplysninger fra OECDs "Revenue Statistics og Consumption Tax Trends" og Skatteministeriet. Momsoplysninger stammer fra Europakommissionens "Vat Rates applied in the member states of the european community".

HICP (harmonized indices of consumer prices) stammer fra Danmark Statistik, Statistikbanken og bruges til at fremskrive priser.

Aggregeringsniveau

Da der er tale om forbrugerpriser, indgår moms og afgifter i tallene. For at isolere den del af prisforskellen, som skyldes forskelle i konkurrenceintensiteten, skal der benyttes et nettoprisindeks, dvs. moms og afgifter skal trækkes ud af tallene.

Moms- og afgiftstallene er fordelt efter typer af beskatning. Af OECDs Revenue Statistics fremgår skatte- og afgiftsprovenuene i landenes nationale valutaer. Af Consumption Tax Trends fremgår momssatser samt specielle regler for beskatning af alkohol og tobak samt afgifts- og momssatser ved køb og drift af biler. For Danmark stammer afgiftsprovenuene samt samlede emballageafgifter fra Skatteministeret. Emballageafgifterne er brugt til at korrigere læske- og alkoholiske drikke for emballageafgiften på flasker. Der er ikke korrigeret for grønne afgifter idet disse ikke lægges på specifikke forbrugsvarer, men er generelle produktionsomkostninger på linie med fx. lønomkostninger.

Da de nyeste PPP-tal fra Eurostat er fra 2002, er det nødvendigt at fremskrive priserne for at få et billede af den seneste udvikling. Optimalt skulle fremskrivningen have været baseret på et nettoprisindeks, men det findes der ikke tal for på nuværende tidspunkt. Priserne bliver derfor fremskrevet ved hjælp af det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks, HICP, der viser udviklingen i priserne inklusiv moms og afgifter frem til december 2002. Dette indeks er fordelt på 100 varegrupper (både for PPP-prisindekset og HICP-indeksene er der flere hovedgrupper, så antallet af varegrupper er reelt lavere). I fremskrivningsfaktoren indgår også den seneste udvikling i valutakurserne.

Til udpegning af konkurrencesvage brancher er priserne blevet fordelt på 4-cifret NACE kode niveau.

Ændringer i opgørelsen

Pristallene fra Eurostat er korrigeret tilbage i tiden. Det betyder blandt andet at priser fra England

er faldet i forhold til tidligere redegørelser.

Ændringer i det svenske nationalregnskab påvirker også udviklingen i priserne, da beregningerne for det samlede prisniveau tager hensyn til moms. Revideringen af det svenske nationalregnskab har blandt andet har betydet en opjustering af de samlede momsindtægter. Da revideringen er foretaget tilbage i tiden, påvirker det således også prisniveauet tilbage i tid. Både revideringer i Eurostats prisdata samt de svenske nationalregnskabsjusteringer betyder en opjustering på 2 procentpoint i forhold til sidste år i styrelsens beregninger.

Metode og beregninger

De danske priser er sammenlignet med priserne i EU-landene Belgien, Finland, Frankrig, Holland, Italien, Sverige, Tyskland og UK.

Når priserne i Danmark sammenlignes med priser i andre lande, er det vigtigt at sikre sig, at landene ligner Danmark på andre områder. De udvalgte lande minder om Danmark med hensyn til BNP pr. indbygger, BNP pr. arbejdstime, lønniveau samt samfundsstruktur. Landene er endvidere alle medlem af EU. Landene står samlet for 60 pct. af Danmarks samlede eksport og 65 pct. af den samlede import.

Nettopriserne er beregnet ud fra Eurostats bruttoprisindeks fra 2002. Hver enkelt prisindeks inkl. moms og afgifter svarer til en varegruppe. Beregningen af prisindeks ekskl. skatter og afgifter foretages ud fra ovennævnte opgørelser over provenuet for skatter og punktafgifter for hver varegruppe samt omsætningen i hver varegruppe, opgjort i markedspriser (dvs. inkl. afgifter). Provenuet sættes i forhold til omsætningen i den pågældende varegruppe, og det samlede afgiftstryk beregnes som en procentsats.

Herefter korrigeres prisindekset inkl. moms og afgifter med denne procentsats og en nettopris ekskl. moms og afgifter beregnes. For at gøre det muligt at sammenligne nettopriserne mellem landene indekseres tallene i forhold til landegennemsnittet i hver varegruppe^[1].

Konkurrencestyrelsen har selv indsamlet priser for en række varegrupper. Dette gælder mælk, smør og yoghurt, elektricitet, autodiesel og fyringsolie. Indeksene er beregnet ved at omregne landenes egen priser til euro, korrigere priserne for moms og indekser dem.

Det samlede prisindeks korrigeres med de priser Konkurrencestyrelsen selv har indsamlet ved at beregne forbrugsandelen af det samlede index for hver varegruppe. Herefter skiftes Eurostats tal ud med de separat beregnede varegruppers med forbrugsandelene som vægte.

Da priserne fra 2002 er foreløbige, så er nettopriserne i 2002 og 2003 fremskrevet fra 2001 ved hjælp af det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks, som viser udviklingen i bruttopriser i 15 EU-lande over tid på ca. 100 varegrupper. Fremskrivningsfaktoren er endvidere korrigeret for valutakursændringer i de 9 lande.

$$\frac{(\text{Pris}_{\text{år } t} * \text{kurs}_{\text{år } t}) - (\text{Pris}_{\text{år } t-1} * \text{kurs}_{\text{år } t-1})}{(\text{Pris}_{\text{år } t-1} * \text{kurs}_{\text{år } t-1})} = \text{fremskrivningsfaktor}$$

Priserne er det harmoniserede prisindeks for årets 12. måned. Kurserne er gennemsnitlige kurser fra årets 12. måned fra Danmarks Nationalbanks statistik.

I 2002 lå de danske priser ca. fire pct. over gennemsnittet i EU9-landene, jf. tabel 1. På grund af usikkerheden i de skatte- og afgiftskorrigerede tal og fremskrivningerne, er der brugt to års glidende gennemsnit i redegørelsen. Det glidende gennemsnit betyder at usikkerheden mindskes, men ikke elimineres.

Tabel 1: Nettopriser (uudglattede tal)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Belgien	102	98	98	98	99	97	96	95	96
Danmark ¹	108	108	105	104	102	102	105	106	107
Tyskland	107	103	103	103	101	99	102	100	100
Frankrig	103	101	98	98	98	97	97	96	98
Italien	88	98	92	91	90	90	92	93	94
Holland	96	93	93	93	94	93	93	94	96
Finland	115	108	105	104	104	105	107	107	108
Sverige	104	111	112	109	106	108	100	103	105
UK	78	80	96	101	105	110	108	106	97
EU9	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Note 1: Fra 1998 og frem er de danske nettopriser korrigeret for priserne på autoreservedele og mælk, smør og yoghurt.

Anm.: I tabellen er angivet de afrundede tal.

Kilde: Eurostat , OECD samt Told og Skat.

Der er forholdsvis store svingninger i nettopriserne for Sverige og UK, jf. tabel 1. Det skyldes især ændringer i valutakurserne. I Holland ses de fremskrevne nettopriser for 2001 og 2002 at ligge over 2000-niveau. Det skyldes en relativ høj inflation i Holland i 2001 (5,1 pct.).

Datausikkerhed

Der er tre typer af usikkerhed forbundet med pristallene:

- Usikkerhed omkring Eurostats prismålinger
- Usikkerhed omkring styrelsens korrektion for moms og afgifter
- Usikkerhed omkring fremskrivningen

Priserne er opgjort som forholdet mellem købekraftspariteten og valutakursen. Variationer fra år til år kan derfor også være begrundet i valutakursændringer. Varekurve og vægtgrundlag ændres også over tid. Prissammenligningerne foretages for varer og ydelser, der så vidt mulig er identiske for alle lande. Kvaliteten af de varer, der indgår, er derfor i videst muligt omfang ens i landene. Der kan for visse varegrupper indgå mærkevarer/kvalitetsvarer, som er mere populære i nogle lande end i andre lande eller særlige hjemmemarkedsprodukter, som der er særlig efterspørgsel efter i det pågældende land.

Der er en vis usikkerhed forbundet med at korrigere priserne for moms og afgifter. Det skyldes, at de grupper, som forbrugerprisindekset og provenuerne er inddelt i, ikke er opgjort ens. Derudover opstår der usikkerhed om, hvilke provenuer der skal trækkes fra hvilke forbrugerpriser.

Problemerne knytter sig især til hovedgrupperne: "transportmidler", "rejser og kultur", "bøger, aviser og magasiner" samt "underholdning".

De harmoniserede forbrugerpriser er bruttotal. Det kan skabe en usikkerhed, at nettopriserne er fremskrevet med fremskrivningssatser, der er beregnet på baggrund af bruttopriser. Endvidere kan det skabe usikkerhed, at et forbrugerprisindeks fremskrives med prisændringerne i et andet forbrugerprisindeks, da de to indeks indeholder forskellige varekurve. Der sker herudover en løbende udskiftning af "varekurve" og ændring af vægtgrundlag i begge forbrugerindeks, hvilket kan skabe stor usikkerhed ved sammenligninger af priser over tid.

Sammenligner man de faktiske tal for 1999 og 2000, jf. tabel 1, med fremskrivningerne fra de tidligere redegørelser, viser det sig, at de faktiske tal ligger 1-2 procentpoints under fremskrivningerne.

Styrelsens beregninger viser, at det at fremskrivningsfaktoren ikke tager højde for ændringer i moms og afgifter, ikke kan forklare denne forskel.

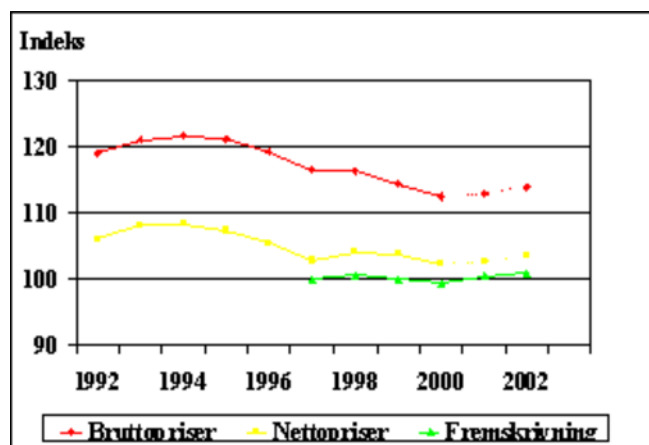
Derimod påvirkes tallene af databruddet i 1998, hvor Konkurrencestyrelsen gik over til at korrigere de danske nettopriser med egne tal for priser på autoreservedele og mælk, smør og yoghurt. Korrektionen betyder, at det danske nettoprisniveau fra 1998 og frem er blevet opjusteret med 2-3 procentpoints i forhold til Eurostats tal. Da fremskrivningen bygger på et to års glidende gennemsnit (et år bagud), påvirker databruddet i 1998 fremskrivninger til 1999 og 2000.

Fra 2000 og frem er fremskrivningen formentligt mere præcis. Dette indikeres af at en etårig fremskrivning fra 1999 til 2000, som ikke er påvirket af databruddet i 1998, ligger indenfor en kvart procentpoint.

I figur 1 er udviklingen i det danske netto- og bruttoprisindeks samt fremskrivningsraten angivet. Den danske fremskrivningsfaktor er indekseret i forhold til EU9 landene, dvs. at gennemsnittet for alle landene er lig 100. Fremskrivningsfaktoren bliver dermed et mål for, hvordan Danmarks prisniveau fremskrives i forhold til de andre EU9 lande.

Af figur 1 ses det, at frem til 1998 lå bruttoprisindekset ca. 13 procentpoint over nettoprisindekset. Niveauforskydningen i forskellen mellem netto- og bruttoprisindekset i 1998 skyldes, at styrelsen da gik over til at korrigere det danske nettoprisindeks. Nettoprisindekset har siden ligget ca. 10 procentpoint under bruttoprisindekset.

Figur 1: Udviklingen i de danske netto- og bruttoprisindeks samt fremskrivningsfaktoren (2 års glidende gennemsnit)

Note: Fra 1998 og frem er de danske nettopriser korrigeret for priserne på autoreservedele og mælk, smør og yoghurt.

Kilde: Danmarks Statistik, Nationalbanken, Eurostat, OECD samt Told og Skat.

[\[1\]](#) Pga. indekseringen er det ikke muligt at aflæse afgiftstrykket som forskellen mellem prisindekset incl. moms og afgifter og prisindekset ekskl. moms og afgifter.